

ΔΗΜΟΦΟΣΝ

ΕΤΟΣ 21ο | ΤΕΥΧΟΣ 92 | ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2020

ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”
ΕΚΔΟΤΗΣ
Παναγιώτης Δημητρουλής
(Κιν.: 6977.781.753)
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
Κοροπούλης Βασίλης
Κοροβέση Ελένη
Παπαϊωάννου Παναγιώτης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ
Λαϊνάς Παναγιώτης -
Μποχάρτζας Γεώργιος
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Κωνσταντίνα Πέππα
Τηλ./Fax: 210.55.58.291
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Μήτσου - Τσιάμη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση
28ης Οκτωβρίου 3, 196 00
Μάνδρα Αττικής
Τηλ.: 6977.781.753
www.dimofon.gr
e-mail: info@dimofon.gr

Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλάσσεται με
όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων
που τα υπογράφουν.
Επιτρέπεται η τημηματική ή ολική αναδημοσίευση
άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η
πηγή τους.
Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 20/03/2020.

ΕΤΟΣ 21^ο
ΤΕΥΧΟΣ **92**

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2020

Η Τεσσαρακοστή στις «κατ' οίκον» Εκκλησίες μας

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Hπαρουσία του νέου ιού έχει αλλάξει την καθημερινότητά μας. Ήρθε ξαφνικά και γρήγορα και θα μας απασχολήσει είναι το πιθανότερο για αρκετό καιρό. Έχουμε να αντιμετωπίσουμε κάτι που δεν φαίνεται φαίνονται όμως τα αποτελέσματά του και είναι τραγικά. Έχουμε απώλειες ανθρώπων. Στην γειτονική Ιταλία είναι σαν να έχουν κάθε μέρα απώλεια ενός χωριού. Περίπου ανά μισή ώρα έχουν κηδεία και πολλές φορές ο αποτελεφρώτηρας δεν σταματάει ούτε στιγμή. Τα μέτρα που εξαγγέλλονται στοχεύουν να προλαβούμε και στην χώρα μας μια τέτοια κατάσταση. Χρειάζεται να πειθαρχήσουμε, είναι αναγκαίο αυτό. Η οικονομική ζημία είναι δεδομένη και αφορά σε όλον τον πλανήτη μας, πόσο μάλλον στην χώρα μας που προσπαθεί να ορθοποδίσει. Ωστόσο πρέπει να ακολουθήσουμε κανόνες και οδηγίες για να ξεπεραστεί η δυσκολία.

Όμως ο νέος ίδις αρχίζει και αποκαλύπτει και άλλα πράγματα. Καταρχήν δείχνει ότι ο άνθρωπος τελικά δεν είναι τόσο δυνατός. Αντίθετα, είναι «μικρός», πεπερασμένος. Και οι επιστήμες οι οποίες μας έχουν δώσει τόσα πολλά και καλά είναι και αυτές «μικρές». Εξ αυτών η ιατρική που έχει όντως προοδεύσει τόσο πολύ, αναζητά εδώ και καιρό το εμβόλιο και την θεραπεία. Όμως και αυτή ψάχνει... οι ειδικοί δεν είναι «θεοί». Έχεικαι αυτή τα όριά της.

Το άλλο που έκανε ο νέος θανατηφόρος ίδις είναι ότι φανέρωσε μια κοινωνική ιστοιμία. Και ο πλούσιος και ο φτωχός και ο νεώτερος και ο μεγαλύτερος στην ηλικία πρέπει να παραμείνει έγκλειστος στο σπίτι του. Γίναμε όλοι ίσοι έναντι του κινδύνου. Περιμένουμε στην ίδια σειρά σε φαρμακεία και καταστήματα τροφίμων. Όλοι με μάσκες, γάντια, αντισηπτικά. Ίσοι έναντι των άλλων. Δοκιμάζεται η ίδια μας η ύπαρξη. Ανασφάλεια, θυσιαστικότητα ή ατομισμός, αλληλεγγύη. Πλέον όχι ως θεωρία αλλά ως πραγματικότητα στον καθημερινό μας βίο. Επίσης, βρήκαμε ελεύθερο χρόνο, τον οποίο πολλοί δεν βρίσκαμε ποτέ. Είναι τελικά αυτό που περνάμε ένα μεγάλο και δύσκολο «διαγώνισμα» για όλους εμάς τους «μαθητές» της ζωής.

Ο ίδις κρατά τις οικογένειες μαζί στο ίδιο σπίτι. Είχε να γίνει πολύ καιρό αυτό. Ο καθένας με το πρόγραμμά του, τις υποχρεώσεις του, πολύ σπάνια γινόταν να υπάρξει η οικογένεια ολόκληρη στο σπίτι. Έγινε τώρα, όμως βίαια και πλέον αναμετράτε με τα συγγενικά του πρόσωπα ο καθένας κατά πόσο μπορεί να αντέξει αυτήν την συνύπαρξη αφενός και αφετέρου για πόσο διάστημα. Εδώ θα χρειαστεί μεγάλη υπομονή, ή καλύτερα υπομονές! Ας το δούμε όμως θετικά, ας προσπαθήσουμε να κάνουμε πράγματα μαζί, είχε λείψει αυτό άλλωστε σε πολλούς. Όμως και μόνοι μας άν είμαστε να χαρούμε την μοναξιά μας. Να την κάνουμε δημιουργική, ευχάριστη. Υπάρχουν

τόσα ωραία βιβλία που είχαμε κάπου σκονισμένα στην βιβλιοθήκη. Ήθελε η ώρα να τα κατεβάσουμε και να τα ανοίξουμε. Είναι έτοιμα πολλά από αυτά να μας μεταδώσουν από την συσσωρευμένη σοφία τους. Επίσης, να ξεκουραστούμε. Αυτό δεν έλεγαν με παράπονο πολλοί, ότι είναι υπερβολικά κουρασμένοι. Ας χαρούν λίγη ξεκούραση τώρα. Ακόμα, να προσευχηθούμε. Είναι Τεσσαρακοστή και οι Εκκλησίες είναι μεν ανοιχτές αλλά, με πόνο το λέμε, δεν τελούνται οι ακολουθίες. Ας κάνουμε το σπίτι μας «κατ' οίκον» Εκκλησία, όπως τότε στα πρωτοχριστιανικά χρόνια. Να καίει το κανδήλι, ας προσφέρουμε λιβάνι. Όπως ανεβαίνει ο καπνός από το λιβάνι ψηλά, έτσι να γίνει και με την προσευχή μας, αυτό να λέμε. Να μελετάμε συστηματικά την Αγία Γραφή, τους βίους των αγίων. Ας διαβάζουμε τους «Χαιρετισμούς» μπροστά στο εικόνισμα της Παναγίας. Ας επιθυμούμε την Θεία Κοινωνία έστω και ας μην μπορούμε προς το παρόν να μετέχουμε σ' Αυτήν. Ας επικοινωνήσουμε με ανθρώπους που πιθανόν είχαμε κάποιες διαφορές και είχαμε πικραθεί. Μπορεί και να μας μισούν ή έτσι νομίζουμε, εμείς ας προσευχόμαστε γι' αυτούς.

Να προσευχόμαστε καρδιακά για γιατρούς και το νοσηλευτικό προσωπικό των θεραπευτηρίων μας, που δίνουν την δική τους μάχη στην πρώτη γραμμή. Όπως και για τους στρατιώτες που βρίσκονται στα σύνορά της πατρίδας μας. Και για τους μετανάστες ας διευρύνουμε την προσευχή μας, που βρίσκονται μετέωροι σε ξένο τόπο. Για τα παιδιά που δίνουν Πανελλήνιες εξετάσεις και έχουν αγωνία ή και για τους φοιτητές, που φοβούνται μην χάσουν το εξάμηνο στα Πανεπιστήμια τους. Έχουμε πολλούς και για πολλά πού μπορούμε να προσευχηθούμε.

Θα τελειώσω τις λίγες σκέψεις, με το μήνυμα κάποιας νεαρής

κοπέλας που έστειλε μόλις σήμερα: «Θέλω πάτερ να εξομολογηθώ κάτι που συνειδητοποίησα σήμερα με πόνο και μεγάλη απογοήτευση. Ντρέπομαι που τόσα χρόνια δεν πήγαινα τόσο συχνά στην Εκκλησία. Πάντα έβρισκα δικαιολογίες ότι να Πάσχα έρχεται θα πάμε...κ.τ.λ. Τώρα συνειδητοποιώ πόσο απαραίτητα, όμορφα και απόλυτα συνδεδεμένα με την καθημερινότητά μας είναι η Εκκλησία και τα Μυστήρια της. Οι μυωδιές και οι ήχοι από τους ψαλμούς... Στέλνω αυτό το μήνυμα όχι γιατί το βλέπω αυτό που ζω ως ενοχή, αλλά γιατί αυτό νιώθω δυνατά μέσα μου και θα ήθελα να το μοιραστώ με όλον τον κόσμο....».

Θα κάνουμε όλοι μας λίγη υπομονή, θα παραμείνουμε προσεκτικά στα σπίτια μας και κάποια στιγμή όλο αυτό θα φύγει και θα ξαναγίνουμε όπως πριν. Τσως καλύτερα από πριν αν έχουμε λάβει το μεγάλο δίδαγμα για την ζωή και την ύπαρξή μας. Καλή υπόλοιπη Τεσσαρακοστή στις «κατ οίκον» Εκκλησίες μας. Προσευχόμαστε για εσάς και εσείς παρακαλούμε για εμάς!

Σύλλογος Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Μάνδρας Ειδυλλίας «ΠΑΤΕΡΑΣ»

Στην περιοχή μας πρόσφατα δημιουργήθηκε ένας νέος σύλλογος, με την ονομασία «ΠΑΤΕΡΑΣ», Σύλλογος Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Μάνδρας Ειδυλλίας. Κύριος σκοπός του συλλόγου είναι η ανάπτυξη εθελοντικής δράσης, πνεύματος αλληλεγγύης και δράσης που διέπεται από αλτρουιστικά και φιλανθρωπικά συναισθήματα. Ειδικότερα ο σύλλογος θα ασχολείται με την πρόληψη και τη διαχείριση φυσικών καταστροφών. Στόχος είναι τα μέλη του να εκπαιδεύονται συνεχώς σε τεχνικές διάσωσης, πρώτων βοηθειών και παροχής εξειδικευμένης βοήθειας, καθώς και η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα εθελοντισμού με μαθήματα, σεμινάρια, διαλέξεις, προβολές, πημερίδες κ.α. Οι εκλογές για ανάδειξη τακτικού Δ.Σ. στο σύλλογο πραγματοποιήθηκαν στις 2/2/2020 και έχει ως εξής:

ΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	
1. ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
2. ΚΑΛΟΥΔΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
3. ΖΑΦΕΙΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
4. ΣΤΑΘΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΤΑΜΙΑΣ
5. ΠΕΠΠΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΜΕΛΟΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ	
1. ΔΡΑΚΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	
2. ΠΡΙΝΙΟΛΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	
3. ΝΕΖΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ	
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ	
1. ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
2. ΚΑΠΑΓΕΡΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	ΜΕΛΟΣ
3. ΛΙΑΣΚΟΥ ΑΝΤΙΓΩΝΗ	ΜΕΛΟΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ	
1. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ	

Ως έδρα του ο Σύλλογος «ΠΑΤΕΡΑΣ» έχει το χώρο της φιλαρμονικής Ψηλορείτη και Επαμεινώνδα, έπειτα από ευγενική παραχώρηση του Δήμου μας ενώ για λίγους μήνες συστεγάστηκε με τα γραφεία του περιοδικού «ο ΔΗΜΟΦΩΝ».

Τα στοιχεία επικοινωνίας του Συλλόγου είναι τα εξής:

e-mail: se.pateras2019@gmail.com Σύλλογος Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Μάνδρας Ειδυλλίας «Πατέρας»

Καλείστε όσοι επιθυμείτε να συνεισφέρετε για το βέλτιστο αποτέλεσμα να επικοινωνήσετε ώστε να επανδρωθεί κατάλληλα.

Έχω και ένα άλλο όνειρο!...

Στο τεύχος 88 (Ιανουαρίου - Μαρτίου 2019) του περιοδικού "Δημοφών" είχε δημοσι-ευτεία άρθρο μου με τίτλο **"Οραματίζομαι... ένα υπερ-ευρετήριο αποδελτίωσης περιοδικών"**.

Το άρθρο μου εκείνο δημοσιεύτηκε και στο εξειδικευμένο συλλεκτικό περιοδικό "Συλλογές" αλλά και, πολύ προσφάτως, στο φύλλο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2020 της τρίμηνης πολιτιστικής εφημερίδας του οικισμού Καραβά Σπάρτης "Ο Καραβάς".

Στο μεταξύ... δεν έχω πάψει να ονειρεύομαι, να οραματίζομαι και να αγωνίζομαι. Να κάνω, δηλαδή, αυτά που κρατούν τον άνθρωπο ζωντανό και δραστήριο! **Το όνειρό μου**, με άλλα λόγια, **έγινε ακόμα μεγαλύτερο ή, υπό άλλη οπτική, απέκτησε "αδελφάκι" ή "αδελφό project"**. Εξηγούμαι:

Για να πραγματοποιθεί ένα υπερ-ευρετήριο περιοδικών, προϋποτίθεται, ως υλικό αντικείμενο έρευνας, μια συλλογή περιοδικών ή, γενικότερα, εντύπων [αφού βεβαίως δεν μπορούν να αποκλειστούν (κάθε άλλο μάλιστα!) τόσον οι εφημερίδες, όσο και οι ετήσιες εκδόσεις που συχνά έχουν την μορφή ετήσιων πμερολογίων π.χ. "Φιλολογική Πρωτοχρονιά", "Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά", "Επίλογος", "Θέατρο" κ.λπ.]. **Απώτερος στόχος είναι να αποδελτιωθούν και ευρετηριαστούν όλα τα παλιά έντυπα και να αποδελτιώνονται συνεχώς όλα τα τρέχοντα - εκδιδόμενα έντυπα.**

Ποιος, όμως, γνωρίζει ΟΛΑ τα έντυπα που εκδίδονται ή, πολύ περισσότερο, που έχουν εκδοθεί;

Σε "κεντρικό επίπεδο" έχουν γίνει κατά καιρούς προσπάθειες να καταγραφούν όλα τα εκδιδόμενα έντυπα από τις κατά καιρούς αρμόδιες υπηρεσίες (Υπουργείο Τύπου και Πληροφοριών, Υπουργείο Προεδρίας της Κυβερνήσεως, Γενική Γραμματεία Τύπου κ.λπ.), αλλά και από Βιβλιοθήκες (π.χ. Βουλής, Εθνική κ.λπ.) και Ιδρύματα (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών)

'Όλες αυτές οι προσπάθειες είτε "έμειναν στη μέση" είτε αποδείχθηκε ότι είχαν πολλές ελλείψεις. Απολύτως κατανοτό και (ως ένα βαθμό τουλάχιστον) δικαιολογημένο. Πώς είναι άραγε δυνατό να γίνει μια πληρέστατη καταγραφή σε "κεντρικό επίπεδο" δηλαδή "Αθνο-

κεντρικά"...

Στο σημείο αυτό ας μου επιτραπεί μια σύντομη παρέκβαση, μόνο και μόνο για να αποτίσω "φόρο τιμής" σε ένα ιστορικά κορυφαίο έργο, την **τρίτομη "Ιστορία του Ελληνικού Τύπου" του Κώστα Μάγερ**. Βεβαίως και αυτό είχε, ευθύς εξαρχής, πάμπολλες ελλείψεις, ιδίως στα επαρχιακά έντυπα. Σε κάθε περίπτωση, μετά από τόσες δεκαετίες, είναι πλέον ξεπερασμένο.

Δυστυχώς, απ' όσο γνωρίζω τουλάχιστον, δεν έχει γίνει μια αντίστοιχη - παρόμοια προσπάθεια στο πρόσφατο παρελθόν. Τουλάχιστον όχι για το σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Διόπι σε τοπικό επίπεδο θα μπορούσα να αναφέρω πάμπολλες ιδιαιτερά ενδιαφέρουσες και επιτυχημένες προσπάθειες. Με χρονικά τελευταία την πολύ πρόσφατη έκδοσην **"Ο Σπαρτιατικός Τύπος 1860-2015"** του πολύ άξιου συμπατριώτη μου και εμβληματικού πνευματικού ανθρώπου κ. **Νίκου Β. Γεωργιάδη** [Ακόμα κι αν δεν έχετε καμιά σκέση με τη Σπάρτη, νομίζω πως αξίζει τουλάχιστον να φυλλομετρήσετε το βιβλίο αυτό και... θα "κολλήσετε"!...]. Υπάρχουν αντίστοιχες προσπάθειες και με κριτήριο θεματικό αντί για τοπικό.

Και κάπου εδώ γεννιέται και "θεριεύει" το όραμά μου: Όλες αυτές οι επιμέρους προσπάθειες να συνδυαστούν, να ενοποιηθούν και να δημιουργήσουν μια μεγάλη ενιαία "βάση δεδομένων". Η οποία θα περιέχει, εκτός φυσικά από τον τίτλο του εντύπου, την μορφή - είδος του, τον τόπο έκδοσης, τη χρονική περίοδο έκδοσης, τους συντελεστές και ό,τι άλλο θα μπορούσε να κριθεί ως κρήσιμο και ενδιαφέρον από τους ερευνητές.

Οι περιφερειακές - τοπικές βιβλιοθήκες θα μπορούσαν να συμβάλουν τα μέγιστα σε μια τέτοια προσπάθεια. Κι ύστερα, με "μαγιά" το υλικό τους, "να πάσουν δουλειά" οι τοπικοί ερευνητές - μελετητές, χωρίς το πάθος και το μεράκι των οποίων, αναμφίβολα η προσπάθεια θα είναι χωλή και λειψη. Τρανό παράδειγμα η προαναφερθείσα περίπτωση: Τα έντυπα που έχει καταγράψει ο κ. Γεωργιάδης δεν είναι μόνον αυτά που μπορεί να βρει κανείς στη Βιβλιοθήκη της Σπάρτης και τα Γ.Α.Κ. Λακωνίας.

Ενόψει του επικείμενου, σε έναν χρόνο, εορτασμού των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821, ας "τρέξουμε" και αυτό το σπουδαίο ερευνητικό έργο: **"200 χρόνια ιστορίας των ελληνικών εντύπων"**. Κατ' ακρίβεια: 200 χρόνια και πλέον, αφού η ιστορία αυτή αρχίζει αρκετά νωρίτερα, στα διάφορα του ελληνισμού στις πόλεις της Ευρώπης...

Στέφανος Γ. Λουμάκης

Θροσκεία και Οικονομική Επιτυχία

Zώντας στην Ιρλανδία έχω την ευκαιρία να κάνω ενδιαφέρουσες συζήτησεις με άτομα που έχουν μεγαλώσει σε διαφορετικό ιστορικό και πολιτισμικό περιβάλλον από το δικό μας. Μόνη δίνεται έτοι μετανάστη να γνωρίζω ποικίλες απόψεις, γνώμες και θεωρήσεις, οι οποίες τις ασπάζομαι πολύ.

Είχα πρόσφατα μία συζήτηση με Ιρλανδό συνταξιούχο γενικό γιατρό, ο οποίος εκμεταλλευόμενος τον ελεύθερο χρόνο που έχει πλέον, παρακολουθεί μαθήματα Αμερικανικής Ιστορίας στο Trinity College του Δουβλίνου. Μόνη εξηγούσε λοιπόν τη σχέση που μπορεί να έχει το Χριστιανικό δόγμα του Προτεσταντισμού με την οικονομική επιτυχία μίας κοινότητας, όπως πρώτος την διατύπωσε ο Γερμανός κοινωνιολόγος Max Weber στο γνωστό και μνημειώδες έργο του «Η Προτεσταντική θική και το πνεύμα του καπιταλισμού». Όπως έλεγε ο Weber, η σκληρή εργασία, η επιμονή κόντρα σε αντίξεις συνθήκες και η λιτότητα του βίου ήταν αξίες που εκτιμούνταν ιδιαιτέρως στις Προτεσταντικές κοινωνίες διότι σχετίζονταν με το Καλβινικό δόγμα του απόλυτου προορισμού, δηλαδή του ότι είναι προκαθορισμένοι από τον Θεό αυτοί που θα πάνε στον παράδεισο, οι «εκλεκτοί». Δεν είναι δυνατόν να ξέρει κανείς με βεβαιότητα εάν είναι προορισμένος να σωθεί, αλλά ενδείξεις αποτελούν ιδιότητες όπως η εργατικότητα, η πειθαρχία και η λιτότητα, πράγμα που έκανε τους προτεστάντες να επιδιώκουν αυτά τα χαρακτηριστικά. Όπως μάλιστα γλαφυρά ανέφερε ο συνομιλητής μου, ένας Καθολικός Ιρλανδός, εάν έχει πονοκέφαλο μετά από μία βραδιά έντονης ζυθοποσίας, δεν θα πάει στη δουλειά του σκεπτόμενος «δεν βαριέσαι, μία μόνο μέρα χαμένης δουλειάς είναι». Αντιθέτως, για έναν τυπικό εργασιομανή Άγγλο Προτεστάντη αυτό θα ήταν αδιανότο. «My work is my prayer» («Η εργασία μου είναι η προσευχή μου»). Πολλοί μάλιστα από τους πρώτους Άγγλους εποίκους της Αμερικής ήσαν Πουριτανοί, από τους πιο ακραίφερες προτεστάντες όσον αφορά αυτά τα χαρακτηριστικά.

Κάποιοι μάλιστα προτεστάντες θεολόγοι στην Αμερική (π.χ. Euagγελιστές κ.α.) προχώρησαν σε πιο ακραίες θέσεις, θεωρώντας ότι η σωματική υγεία και ο υλικός πλούτος είναι απόδειξη θεϊκής ευλογίας και, αντιθέτως, η αρρώστια και η φτώχεια απόδειξη θεϊκής τιμωρίας. «Καταλαβαίνεις βέβαια τι συνέπειες έχει αυτή η αντίληψη. Από τη μία κυνηγάς μετά μανίας τα πλούτη για να αποδείξεις στον εαυτό σου ότι είσαι εκλεκτός του Θεού και από την άλλη αδιαφορείς για τους φτωχούς και την εξάλειψη της φτώχειας, διότι το φταιξίμο είναι δικό τους, τιμωρούνται από τον Θεό για τις αμαρτίες τους».

Όταν αργότερα μόνος μου συλλογίσθηκα τη συζήτηση μας, έκανα τις εξής σκέψεις:

- Δεν φαίνεται να είναι τυχαίο και άσκετο με τα παραπάνω το ότι οι πλέον προηγμένες οικονομικά Ευρωπαϊκές και Ευρωπογενείς κώρες (της Αμερικανικής πτείρου) είναι προτεσταντικές (ΗΠΑ, Αγγλία, Γερμανία, Ολλανδία κλπ.)
- Πόσο μύωπες πολιτικά ήσαν αυτοί που σκεδίασαν μία οικονομική ένωση (την Ευρωπαϊκή Ένωση), βάζοντας στο ίδιο «μαντρί» κώρες του Βορρά με ασκητική εργασιακή ηθική και εργασιομανή χαρακτήρα και κώρες του Νότου με πλονιστικό προσανατολισμό και ροπή προς τις απολαύσεις της ζωής, όπως η Ελλάδα («μια ζωή την έχουμε κι αν δεν την γλεντήσουμε, τι θα καταλάβουμε, τι θα καζαντίσουμε;»). Κακά τα ψέματα, ακόμα και εάν η πατρίδα μας κατάφερνε να απαλλαγεί από τους διεφθαρμένους και απατεώνες πολιτικούς που την λυμαίνονται, θα είχε πάντα ρόλο κομπάρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, λόγω διαφορετικής στάσης απέναντι στη ζωή, και δεν μάς κατηγορώ καθόλου για αυτή.
- Με δεδομένο ότι τα δόγματα του προτεσταντισμού δρουν διεγερτικά στην εργασία και παραγωγικότητα, η γνωστή ρήση του Μαρξ πρέπει κατά τη γνώμη μου να τροποποιηθεί και να συμπληρωθεί ως εξής: «Η θροσκεία μπορεί να γίνει το όπιο του λαού και να αμφεταμίνει των πλουσίων».

Παναγιώτης - Σωκράτης Λουμάκης

Ο Καθρέφτης της Κοινωνίας μας

Dιανύουμε μια περίοδο κατά την οποία η κοινωνία μεταβάλλεται διαρκώς λόγω αρκετών επιρροών. Οι αξίες, οι αντιλήψεις, τα ιδανικά που υπάρχουν αναθεωρούνται ή και αναιρούνται κάποιες φορές. Αν σταθούμε ως παραπομπές θα αντιληφθούμε πως οι περισσότεροι άνθρωποι στοχεύουν στην κάλυψη υλιστικών αγαθών παρά στο αγαθό του πνεύματος. Σ' ένα τέτοιο γεγονός λοιπόν, έρχεται να συμβάλλει το σχολείο και ο εκπαιδευτικός.

Σύμφωνα με τα δεδομένα που τέθηκαν παραπάνω, το σχολείο και ο εκπαιδευτικός διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο. Αυτό συμβαίνει διότι στοχεύουν στο να καλλιεργήσουν την ψυχή, το σώμα και το πνεύμα κάθε παίδικης ψυχής που σε λίγα χρόνια θα έρθουν αντιμέτωποι με την ίδια την κοινωνία. Ως αυτοί πολίτες καλό θα ήταν να τους διακατέχει η έννοια του «αλτρουϊσμού» καθώς πρέπει να δείχνουν σεβασμό τόσο στην ιστορία του παρελθόντος όσο και στην ιστορία του μέλλοντος, ώστε να αποφευχθούν τυχόν λάθη.

Επιπρόσθετα, για να επιτευχθεί ένας τέτοιος στόχος είναι απαραίτητο ο εκπαιδευτικός να έχει τις κατάλληλες γνώσεις και εφόδια. Με τέτοιον τρόπο ώστε να αξιοποιήσει τα μαθήματα του εκπαιδευτικού προγράμματος, με ατομικές ή με ομαδικές δραστηριότητες, έτοι μοιράζονται θα φέρει τα παιδιά

κοντά στον πολιτισμό τους αλλά και στην ανακάλυψη άλλων πολιτισμών. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα οι μαθητές να κοινωνικοποιηθούν, να αποκτήσουν διαπολιτισμική εκπαίδευση, να μάθουν από που προήλθαν και να διασφαλίσουν τον πολιτισμό τους «πλούτο».

Βέβαια εκτός από τις σχολικές δραστηριότητες που γίνονται εντός σχολείου, καλό θα ήταν να πραγματοποιούνται και σχολικές εκδρομές πολιτισμικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, όπως για παράδειγμα εκδρομές σε αρχαιολογικούς κώρες, σε καλλιτεχνικές εκθέσεις, σε επιστημονικές εκδηλώσεις κ.α. Οι εκδρομές αυτές έχουν αντίκτυπο στις ψυχές των παιδιών επειδή βιώνουν έντονα συναισθήματα όταν έρχονται σε επαφή με τον κόσμο του παρελθόντος αλλά και με τον κοσμό του μέλλοντος.

Κλείνοντας το άρθρο αυτό, αυτό που πρέπει να θυμόμαστε όλοι μας, είναι πως ο πολιτισμός αποτελεί αναγκαιότητα στη ζωή κάθε ανθρώπου, είναι ο καθρέφτης κάθε κοινωνίας γι' αυτό οφείλουμε να τον διαφυλάξουμε και να τον εξελίξουμε.

Βασιλική-Ανθή Κουδουμά
(Εκπαιδευτικός Δημοτικής Εκπαίδευσης)

Αφιέρωμα στην ποίηση, με αναφορά σε δύο σημαντικούς Έλληνες εκπροσώπους της

(για την 21η Μαρτίου, Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης)

Ελένη Α. Ηλία

Γιώργος Σαραντάρης

Διαβάζοντας την ποίηση του Γ. Σαραντάρη, που συγκαταλέγεται μεταξύ των ποιητών της γενιάς του '30, σκηματίζεις την εντύπωση πως ενώνεσαι με όλους τους συνανθρώπους σου, ακόμη κι εκείνους που δεν βρίσκονται πλέον στη ζωή, καθώς επίσης με το φυσικό αλλά και το μεταφυσικό κόσμο. Είσαι αισθάνεσαι ότι υπερβαίνεις τα όρια της μεμονωμένης ύπαρξής σου, ότι απελευθερώνεσαι από τα δεσμά του χρόνου και την εξουσία του θανάτου. Η αισιοδοξία και η ψυχική πληρότητα και ευφορία που σου μεταγγίζουν οι στίχοι του, σε γυρίζουν στην εποχή της παιδικότητας. Ανακτάς τη δυνατότητα της προσωπικής επικοινωνίας με τα πλάσματα και τα στοιχεία της φύσης, ανακαλύπτεις και αναγνωρίζεις σε αυτήν τον εαυτό σου, τις διαθέσεις και τις επιθυμίες σου.

Η κριτική έχει επισημάνει τον πρωτοποριακό χαρακτήρα και τη μοναδικότητα της ποίησης του Σαραντάρη (Mario Vitti, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα, 1987, σ. 396 και M. G. Μερακλή, Η Σύγχρονη Ελληνική Λογοτεχνία (1945-1970) τ. I. Ποίηση, εκδ. Κωνσταντινίδη, Θεσσαλονίκη, σ.28). Τα αποδίδει στο συνδυασμό της πνευματικότητάς της με το λυρισμό και τον αισθησιασμό (M. Vitti, ί. π.). Ο M. G. Μερακλής μάλιστα συγκρίνει τον Σαραντάρη με τον Σολωμό, ως προς την «εξαλλαγή του ανθρώπινου πόνου σε μεταφυσική δίψα», για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο ιδεαλισμός του πρώτου είναι ανθρωπιστικός και κοινωνικός, ότι η ποίησή του μας συγκλονίζει βαθύτερα με την αμεσότητα που την διακρίνει (M. G. Μερακλή, ί. π., σσ. 30-31).

Τα συγκεκριμένα ποιητικά χαρακτηριστικά και τεχνικές με τα οποία ο Σαραντάρης επιπυγχάνει τα παραπάνω, είναι ποικίλα. Αποφεύγει το πρώτο ενικό και επιλέγει το α' πληθυντικό πρόσωπο, χωρίς ωστόσο και να το προσδιορίζει, προσφέροντας έτσι στον αναγνώστη του την εντύπωση ότι εκφράζει ένα κοινό τους συναίσθημα ή στάση. Σχετικά ο Μερακλής αναφέρει ότι ο ποιητής μιλά μέσω του εαυτού του για τους άλλους ('Ο. π., σ.31). Χαρακτηριστικό είναι οι ακόλουθοι στίχοι:

Δεν είμαστε ποιητές σημαίνει φεύγουμε...
...Αλλά εμείς πηγαίναμε χωρίς να μας εμποδίζει κανείς
Να σκορπάμε και να παίρνουμε χαρά ...

Άλλο χαρακτηριστικό του Σαραντάρη είναι η εκφραστική λιτότητα (Λίνου Πολίτη, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, εκδ. Μορφ. Ίδρ. Εθν. Τραπέζης, Αθήνα 1985, σ. 300 και M. Vitt, ί. π.). Στα σύντομα σε έκταση ποιήματά του υπερτερούν ποσοτικά τα ουσιαστικά και ακολουθούν τα ρήματα. Στο σύνολο των ποιημάτων του υπάρχει ισορροπία, πληρότητα και ταυτόχρονα κορύφωση των ονομάτων «κώμα, λουλούδια, δέντρα, πουλιά, κήπος, βουνά, θάλασσα, άνεμοι, σύννεφα, ουρανός, αστέρια, Άνοιξη, γυναίκα, παιδιά, έφηβος,

νιάτα, άνθρωποι, ύπνος, θάνατος, Θεός», λέξεις που λειτουργούν ως «εξαίσια ποιητικά σύμβολα» (M. G. Μερακλή, ί. π., σ.29).

Μεταξύ των ρημάτων κυριαρχούν εμφανώς όσα εκφράζουν κίνηση, όπως : ανεβαίνω, φτάνω, φεύγω, χαρίζω, μαζεύω, χορεύω, μπαίνω, σκάβω, σκορπώ, παίρνω, πετώ, σπικώνω, πηγαίνω, περπατάω, χαιρετάω, ανοίγω, δοκιμάζω, κλέβω, δραπετεύω. Ακολουθούν σε συχνότητα ρήματα που εκφράζουν αισθήσεις -κοιτάζω, αντικρίζω, εφάγαν, χορταίνουν, ακούμπαγαν, βρέχει- και τέλος συναισθήματα -ενοχλεί, συγχωρεί, ερωτευθούμε, νιώθει, αγάπησα, φιλούσα, πονούσε, ξενούόσα, φοβόμαστε, να κλάψω-.

Οι προς τους χρόνους των ρημάτων ο Σαραντάρης προτιμά κυρίως τον Παρατατικό, που είναι ο κατεξοχήν ρεμβαστικός και νοσταλγικός χρόνος (Επαμ. Γ. Μπαλούμη, Η Περιγραφή. Στοιχεία δομής-Σύνθεση, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα, 1970, σ.37):

Ήταν γυναίκα, ήταν όνειρο, ήτανε και τα δυο
Ο ύπνος μ' εμπόδιζε να τη δω στα μάτια
Αλλά της φιλούσα το στόμα, την κράταγα...

Μαζί της (με τη θάλασσα) κατεβαίναμε στον ύπνο
Μαζί της ψαρεύαμε τα πουλιά στον αγέρα
Τις ημέρες κολυμπούσαμε μέσα στις φωνές και τα χρώματα
Τις νύχτες ξυπνούσαμε για να τραγουδήσουμε...

Ήταν μια μέρα γελαστή
που την χορεύαν όλοι

.....
Εκελαπδούσαν όλο πιο γλυκά
τα σύννεφα, τα δέντρα...

Στους προηγούμενους στίχους διαφαίνεται η εικονοπλαστική δύναμη του Σαραντάρη. Ακριβέστερα, σκηματίζει πρωτότυπες, «υπερρεαλιστικές» εικόνες,

συνδέοντας τις λέξεις με διαφορετικούς από τους λογικά αναμενόμενους τρόπους. Αυτές οι ανατροπές εκπλήσσουν τον αναγνώστη, με αποτέλεσμα τη διαρκή κορύφωση του ενδιαφέροντός του (M. Riffaterre, "Describing Poetic Structures: Two approaches to Baudelaire's *Les Chats*", Reader-Response Criticism, επιμ. Jane P. Tompkins, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1988, σσ.38-39) και ταυτόχρονα απελευθερώνουν τη φαντασία του.

Επιπλέον ο ποιητής συνθίζει να προσωποποιεί τα πλάσματα και τα στοιχεία της φύσης και να τους αποδίδει ανθρώπινες ιδιότητες, συμπεριφορές και συναισθήματα. Ενδεικτικά είναι τα παρακάτω αποσπάσματα:

Ο αγαπημένος ουρανός
τόσο αφελής τόσο αγαθός...

...(Μια θάλασσα κοιτάζω
που με προσέκει)...

'Αλλοτε η θάλασσα μας είχε σπκώσει στα φτερά της...

Μου φαίνεται πως η άνοιξη
σαν κελανδά με τρέμει...

Λένε πως η άνοιξη ξανά
έχει φιλήσει όλους...

Ιδιαίτερη μνεία θα θεωρούσαμε σκόπιμο να γίνει επίσης στην τεχνική της επανάληψης, εφόσον χρονιμοποιείται συστηματικά από τον ποιητή. Διαδοχικοί συνήθως ή σπανιότερα απομακρυσμένοι μεταξύ τους στίχοι έκπινούν με τις ίδιες λέξεις, με αποτέλεσμα την έμφαση και την υποβολή:

Έλα να δεις την άνοιξη που περπατάει...
έλα να δεις την κόρη μου πώς έγινε μεγάλη

Και τραγουδάει με μια φωνή που δεν ήταν δικιά της...
και τραγουδάει μ'έναν παλμό που είναι του κόσμου όλου

Σα να μη θέλει να γλιτρήσει κάτου
σα να μη θέλει να με αφήσει μόνο...

Τόσα νιάτα φεύγουν
τόσα νιάτα φτάνουν...

Θα ολοκληρώσουμε την προσέγγισή μας στα ποιήματα του Γ. Σαραντάρη με τον εντοπισμό ορισμένων στίχων-κλειδιών για την ερμηνεία ολόκληρου του έργου του. Πρόκειται για στίχους καταληκτικούς συνήθως, στους οποίους εκφράζεται η αντίληψή του πως ο εαυτός του είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένος με το φυσικό κόσμο που τον περιβάλλει, καθώς και με το δημιουργό του. Ως συνέπεια αυτής του της πεποίθησης, ο χρόνος δεν αποδίδεται στην ποίησή του γραμμικά. Αντί δηλαδή για την πορεία της μεμονωμένης ύπαρξής του προς το θάνατο, ο Σαραντάρης βιώνει την περιοδικότητα της ζωής, όπου δεν υπάρχει τέλος αλλά αέναν δημιουργία. Τα ποιήματά του συνιστώντας μαρτυρία αυτής της αγωνιστικής και αισιόδοξης στάσης ζωής, προσφέρουν τόσο στον ίδιο όσο και στον αναγνώστη τη λύτρωση από το άγκος του θανάτου:

Δεν είμαστε ποιητές σημαίνει
πως φοβόμαστε
και η ζωή μας έγινε ξένη,
ο θάνατος βραχνάς (Δεν είμαστε ποιητές σημαίνει...)

Μα νιώθει απ' τη φλογέρα
ο πο γλαυκός του θάνατος

va φεύγει (Ειδυλλιακές εικόνες)

Κι ανάμεσα στα σύννεφα τα χρόνια μου
ακέραια (Περίπατος στο παρόν)

Κι όταν έλειπε η θάλασσα ήταν μαζί μας
ο Θεός ('Άλλοτε η θάλασσα).

Ρίτα Μπούμπ-Παπά

Στις πρώτες συλλογές της ποιήτριας, που το θεματικό πλαίσιο συνιστούν οι αναμνήσεις των νεανικών ερωτικών εμπειριών, οι εσωτερικές διαθέσεις, οι σχέσεις με τα αγαπημένα πρόσωπα κ.λπ., ο τόνος είναι λυρικός και το στοιχείο του ρομαντισμού είναι διάχυτο. Ο Μιχ. Στασινόπουλος υπογραμμίζει σχετικά το αναφισβήπτο λυρικό αίσθημα που διακρίνει «Τα τραγούδια στην Αγάπη», δημιουργώντας αιμόσφαιρα ερωτικού πάθους (Ρίτα Μπούμπ-Παπά, Άπαντα 1: Αθήνα, Καρανάσης 1981, σ. 244. Αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη Μπούμπ σε τίτλο άρθρου του «Μια νέα Σαπφώ της ποιήσεως» (Ό. π., σ. 256, αναδημοσιευμένο από Νέα Εστία, 1930, 1115). Ο Άγγελος Δόξας συμπεραίνει ότι πρόκειται για στίχους που θυμίζουν έντονα την ποίηση της Σαπφώς (Άπαντα, ό. π., σ. 246). Ο δε Φάνης Μιχαλόπουλος επίσης αποκαλεί τη

και χρωματικά (Ο. π., αναδημοσιευμένο από εφ. Σημαία Καλαμών, 3/5/1937). Η πνευματική ελευθερία, η δύναμη, η ρωμαλεότητα αυτών των στίχων (Μαρία Φαλαγγά ο. π., σ. 249) έχει αριστουργηματικά αποτέλεσματα, σύμφωνα με τον Τέλλο Άγρα ('Ο. π.). Στη συλλογή αυτή παρέχονται οι πρώτες ενδείξεις για τη μελλοντική στροφή της ποιήσης σε υπαρξιακά και κοινωνικά θέματα. Το γεγονός αυτό το υπογραμμίζει και ο Χουρμούζος, μιλώντας για στωικότητα και φιλοσόφηση στην ενατένιση της ζωής μέσα από τους στίχους της Μπούμη (Ο. π., σ. 247).

Το κοινωνικό πεδίο και η ιστορική συγκυρία με τα πολιτικά κ. ά. χαρακτηριστικά της παρέχουν στην ποιήση το πλαίσιο όπου κινούνται αρκετά από τα επόμενα έργα της. Το ποίημα «Ο μαύρος αδερφός», που γράφτηκε το 1945, αναφέρεται στη μαύρη φυλή και την εκμετάλλευσή της από τους λευκούς, φανερώνοντας την κοινωνική ευαισθησία και τον βαθιά θεμελιωμένο ανθρωπισμό που διακατέχει την ποιήση:

*Ξέρεις πια τι ζητούν οι Άσπροι από σένα
γι' αυτό έσπασες στην πέτρα το κοντάρι σου
και ζύμωσε το δάκρυ σου
πάνω στη γη την πρώτη λάσπη.*

(Από την Παγκόσμια Ανθολογία των ποιητών της μαύρης φυλής, Αθήνα, 1975, σ. 34).

Τα ίδια στοιχεία τα διακρίνουμε επίσης στην ποιητική συλλογή της «Καινούρια Χλόν», που εκφράζει τον καθημερινό μόχθο των Θεσσαλών αγροτών. Η ποιήση εξυμνεί τον ηρωισμό των απλών ανθρώπων σε ολόκληρη τη γη, που έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι με τις πλέον αντίξεις συνθήκες, και με τη συλλογή της «Δεν υπάρχει άλλη δόξα»:

*Γράφω γιατί αγαπώ τους απλούς της ανθρώπους (της γης)
που τη στόλισαν με κτίσματα, δέντρα και ζωγραφιές.*

*Γράφω για να μιλήσω απλά για λογαριασμό τους,
αφού αυτοί δεν μπορούν, δεν ευκαιρούν να το κάνουν
ολημερίς ριγμένοι στα κώματα, στα δίκτυα, στα σύνεργα.*

Γράφω για τους ταπεινούς. (Απαντά 2 σ. 115)

Οι συλλογές «Παράνομος Λύκνος» και «Χίλια Σκοτωμένα Κορίτσια» αναφέρονται στις αξίες της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας και της ειρήνης, καθώς και στο αγωνιστικό πνεύμα του ελληνικού λαού και στο πλήθος των θυμάτων του. Η Μπούμη δεν έπαιψε με το έργο της να αναζητά την ελευθερία και κατά τη διάρκεια της δικτατορίας 1967-1974, οπότε γράφτηκε το θαυμάσιο ποιητικό κείμενο «Μόργκαν Ιωάννης», ο γυαλίνος πρίγκιπας και οι μεταμορφώσεις του», το οποίο διαφοροποιείται εντελώς υφολογικά από τα υπόλοιπα.

Στο σύνολο σκεδόν των ποιημάτων που αναφέρονται σε κοινωνικά και πολιτικά θέματα, διακρίνεται έντονο το λυρικό στοιχείο, που καθώς συνδυάζεται με τη σκληρή πραγματικότητα, δημιουργεί αριστοτεχνικές ποιητικές αντιθέσεις. Οι συχνές αντιθέσεις έχουν αποτέλεσμα να προβάλλεται εντονότατα η αξία της ειρηνικής ζωής, της ελευθερίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης, καθώς και η επιλογή του αγώνα για την κατάκτησή τους. Στην ίδια κατεύθυνση συντείνει και η ευρεία χρήση των συμβόλων:

*Πονώ, Μαρία! Και ποια δάκτυλα, αν όχι τα δικά σου,
θα ξερριζώσουνε τ' αγκάθια απ' το στεφάνι που φορώ;
Φώναζα, φώναζα (Μόργκαν Ιωάννης, σ. 101).*

Οι προσωπικές ενδοσκοπίσεις, ο απολογισμός της ζωής, η εξοικείωση με τα γηρατεία και η προσμονή του θανάτου, καθώς και γενικότερες φιλοσοφικές αναζητήσεις κυριαρχούν

στις ποιητικές συλλογές «Λαμπρό Φθινόπωρο», «Ανθοφορία στην έρημο» και «Η σκληρή αμαζόνα». Στα έργα αυτά που αντιπροσωπεύουν την ποιητική ωριμότητα της Μπούμη, ο στίχος έχει αποδεσμευτεί πλήρως από παραδοσιακές φόρμες. Επιπλέον, τα στοιχεία του λυρισμού και του συμβολισμού, όπως και η τεχνική των αντιθέσεων, παραμένουν πρωταρχικά:

*Το σπίτι μου λούζεται πρωί και βράδυ στο λιμάνι
το βλέπουν οι πνιγμένοι απ' το βυθό και καίρονται
το σπίτι μου αλπτεύει στα σύννεφα
δίχως έπιπλα, ελαφρό σαν πουλί
το σπίτι μου είναι η πετρωμένη αγκαλιά
των προγόνων μου
στην άδεια σάλα του με τις αράχνες
έν' άδειο φέρετρο με περιμένει
(Από την Ανθοφορία στην έρημο, σ. 65).*

Και εδώ οι άκρως προσωπικές αναφορές της ποιήσης χαρακτηρίζονται από διαχρονικότητα και οικουμενικότητα, καθώς περιστρέφονται γύρω από την ανθρώπινη φύση και τις υπαρξιακές αναζητήσεις.

Ειδική μνεία απαιτείται στην ενασχόληση της ποιήσης με την ποίηση για παιδιά. Η Μπούμη κυκλοφόρησε τη μοναδική συλλογή της για παιδιά με τον τίτλο «Η Μαγική Φλογέρα» το 1965. Τη συλλογή αυτήν τη συμπεριέλαβε και στα Άπαντά της, που εκδόθηκαν το 1981-1982. Για να παρουσιάσει τη συγκεκριμένη συλλογή, επέλεξε το λογοτεχνικό διαγωνισμό της Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς, το 1965. Η δικαίωση του εγχειρήματός της, με τη βράβευσή της στο συγκεκριμένο διαγωνισμό, είναι η καλύτερη απόδειξη της στάσης και των επιλογών της, που ξεκινούν από την επίγνωση των δυσκολιών και των ιδιαιτεροτήτων της παιδικής ποίησης. Τα ποιήματα της Μαγικής Φλογέρας στην πλειοψηφία τους είναι γραμμένα σε τροχαϊκό μέτρο, που θεωρείται το προσφορότερο για τα μικρά παιδιά. Αυτό που εντυπωσιάζει σε αυτά, είναι ο εξαιρετικά πρωτότυπος τρόπος που αποδίδουν ακόμη και τα πλέον καθημερινά και συνηθισμένα περιστατικά, αντικείμενα και δραστηριότητες που συνδέονται με την παιδική ηλικία ή και την χαρακτηρίζουν. Οι στίχοι των παιδικών ποιημάτων της Ρίτας Μπούμη-Παπά είναι απαλλαγμένοι από κάθε ίχνος διδακτισμού και αυτό που τους χαρακτηρίζει είναι το στοιχείο της υποβολής, που προκύπτει κυρίως από τη χρήση των αντιθέσεων. Τα χαρακτηριστικά της υποβολής και του κιούμορ αλλοτε

είναι αποτέλεσμα της προσωποποίησης του κόσμου των άψυχων, της ερμηνείας των φυσικών φαινομένων και της συμπεριφοράς των ζώων με βάση τον ανθρώπινο τρόπο ζωής και σκέψης. Στην υποβολή συντελούν τέλος οι ασάφειες, οι αοριστίες και οι ελλειπτικές αναφορές. Ενδεικτικό των παραπάνω είναι το ακόλουθο απόσπασμα του ποιήματος «Ο θαλασσοπόρος», όπου οι αναφορές σε μακρινές χώρες και υπερπόντια ταξίδια αντιπαρατίθενται στην περιγραφή του περιορισμένου σπιτικού χώρου:

Αφωνος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος/ταξίδευω
σχίζοντας πέλαγα μονάχος...

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή/ τα νερά τους σμίγουν
πέντε ωκεανοί...

Πίσω απ' του κισσού μας τη κλωρή κουρτίνα/ έγια μόλα
βάζω πλώρη για την Κίνα.

Προς τα πολυτρίκια, λίγο παρακεί, / το πιόνι αν
στρίψω, να κι η Αφρική...

Καθισμένος πλάι σε μια γλάστρα δυόσμο/ δέκα χρόνων
πλοϊάρχος, γνώρισα τον κόσμο!

Πριν ολοκληρώσουμε την αναφορά μας στη δημιουργό, θα εστιάσουμε σε ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά του έργου της, ξεκινώντας από το ρόλο της φύσης σε αυτό. Η παρουσία του φυσικού στοιχείου σε ολόκληρο το έργο της Μπούμην είναι εντυπωσιακή, πολύπλευρη, ποικιλόμορφη και εξαιρετικά εύστοχη. Η ποιότητα συσκετίζει τη φύση με την ανθρώπινη δραστηριότητα, το συναισθηματικό της κόσμο, τις ηθικές αξίες και τις φιλοσοφικές αναζητήσεις της. Οι συσκετίσεις αυτές πέρα από τη λογοτεχνική δεξιοτεχνία της, φανερώνουν τον ουσιαστικό δεσμό της με το φυσικό κόσμο και τη βαθιά οικολογική της συνείδηση. Η φύση συνδιαλέγεται με τον άνθρωπο, ο οποίος και δέχεται υποσυνείδητα τα ποικίλα μνημάτα της, με κορυφαίο αυτό της ελευθερίας:

Φυλακισμένη κόρη που ξενύκτησες
κοιτώντας την πανσέλνο, η καρδιά σου
ποτέ τη λευτεριά τόσο δεν πόθησε
ποτέ τόσο σκληρά τα σίδερά σου.

Απ' το παράθυρο με το μικρό τετράγωνο ουρανό
που μας συνδέει ως αδερφούς με τη σηγή του δάσους,
ορμητική επισκέπτρια μπαίνει η θαλάσσια αύρα
το ναύτη των αιχμάλωτο να θορυβήσει η αφή της.
(Από το Χορό των Σπιγμών)

Η φύση καθίσταται η καλύτερη πηγή έμπνευσης, υπαγορεύει την απόλαυση του βίου, προσφέρει παρηγοριά στην ανθρώπινη μοναξιά, συνιστά το ασφαλέστερο πεδίο αναζήτησης του ουσιαστικού, βαθύτερου νοήματος της ανθρώπινης ζωής:

Μα εγώ κίλιες φωνές αντλώ για το αιώνιο μήνυμα
από τον παφλασμό του κύματος
το θόρυβο των φύλλων
και των ανέμων το θυμό.
(Από τη Σκληρή Αμαζόνα)

Αυτό που πολλοί μελετητές της λογοτεχνίας επισημαίνουν για την ποιότητα, είναι ότι σε πολλά από τα έργα της καταπιάνεται με τα τρέχοντα κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα της εποχής της. Ο Λίνος Πολίτης στην Ιστορία του της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας χαρακτηρίζει την μεταπολεμική δημιουργία της Μπούμην πραγματική και

πολιτική, με έντονο το επικαιρικό στοιχείο (σ. 338). Και ο Μ. Γ. Μερακλής την κατατάσσει στους εκπροσώπους της κοινωνικής ποίησης, αποκαλεί τον ποιητικό της λόγο ρητό και υπογραμμίζει ότι η φωνή της είναι πειθαρχημένη στην ιδεολογία που εκπροσωπεί (Η σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία 1945-1970, Ι. Ποίηση, Κωνσταντινίδης, Θεσσαλονίκη, σελ. 96, 98). Ωστόσο ο τρόπος με τον οποίο αποδίδονται τα επίκαιρα αυτά γεγονότα, είναι ιδιαίτερος. Η Μπούμην δεν περιορίζεται σε μεμονωμένα συμβάντα αλλά επικεντρώνεται σε ουσιαστικούς προβληματισμούς που αυτά εγείρουν. Προβληματισμοί που παραμένουν επίκαιροι και οικείοι. Ο πόνος και ο θάνατος συνδέουν όλους τους ανθρώπους στο έργο της, σε οποιαδήποτε εποχή και αν ανίκουν. Το αίσθημα της πανανθρώπινης ενότητας που διακατέχει την ποιότητα, καθώς εκφράζει την επιθυμία να συμπαρασταθεί στο πρόβλημα οποιουδήποτε άγνωστου και μακρινού προσώπου, επίσης συντελεί στον οικουμενικό χαρακτήρα του έργου της.

Τίποτα ωστόσο δεν καθιστά το έργο της διαχρονικότερο από την επιθυμία της αιωνιότητας, που στη δική της περίπτωση επιδιώκεται να καλυφθεί μέσα από την ποιητική δημιουργία. Πραγματικά η ποίηση είναι για τη Μπούμην ο δρόμος προς την αθανασία:

Εκεί, μες στο τραγούδι υπάρχω
και κει θα συναντιόμαστε κάθε φορά που θα διψάτε
για μιαν αληθινή επαφή
σεις που δε γεννηθήκατε ακόμα.
Κει θα με ψαύετε γυμνή και θα ριγάτε
κι εγώ από κει θα σας χαμογελώ
και τις αισθήσεις σας θα ευφραίνω
αιώνια νέα
σαν ανοιξιάτικο τοπίο
(Από το ποίημα «Εκεί υπάρχω»)

Αυτή η επιδίωξη για αδιάκοπη επικοινωνία με τους ανθρώπους μέσα από το έργο της ταυτίζεται με τη διάθεσή της για αιώνια προσφορά, για διαρκή συμβολή στους αγώνες κάθε ανθρώπινης ύπαρξης. Η ποιότητα πιστεύει τόσο βαθιά στο δεσμό με τους αναγνώστες των ποιημάτων της, που τους συμπεριλαμβάνει στους πλέον οικείους ανθρώπους της και τους εξουσιοδοτεί να προστατέψουν τη μνήμη της.

Ος επίλογος για το άρθρο μας, θα σταθούμε στο ποίημα «Δεν υπάρχει άλλη δόξα», όπου η Μπούμην συνοψίζει όλες τις λειτουργίες της ποιητικής δραστηριότητας. Πρόκειται για την υπέρβαση της σωτηρίας που επιβάλλει ο θάνατος, για την εξύμνηση του νρωισμού και της ομορφιάς των απλών ανθρώπων και για τη μετάδοση της πίστης σε ιδανικά και αξίες που δικαιώνουν την ανθρώπινη ύπαρξη, όπως είναι η ελευθερία και η αγάπη:

Γράφω γιατί αγαπώ τη ζωή, κάθε ανθρώπινο πλάσμα
και ζητώ να σωθώ απ' το θάνατο...
γράφω για τους ταπεινούς
δεν υπάρχει άλλη δόξα.
... γι' αυτούς πετιούνται σαν σπαθιά απ' τη θήκη
οι στίχοι μου οι πολεμιστές, όταν το αίμα μου κοκλάζει,
γι' αυτούς πασκίζω με πολύεδρους πελώριους
καθρέφτες
τον ήλιο να φέρω στα βαθιά υπόγεια,
την άνοιξη με τα προφυτικά πουλιά
τα ολανθισμένα λάβαρά της.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ “West Coast”

Ποδηλατικός Σύλλογος
Μάνδρας διοργάνωσε την
Κυριακή 01/03/2020 το **τοπικό**

πρωτάθλημα Αττικής μικρών κατηγοριών.
Ανεβάζοντας αρκετά ψηλά τον πάχη της
διοργάνωσης εδασφάλισε μία άρπια και ασφαλή

διαδρομή για τους αθλητές και όλους τους φίλους που
παρακολούθησαν τους αγώνες.

Έναν αγώνα στα δικά μας μέρη.

Την καθαρά Δευτέρα 2 Μαρτίου με 22 αθλητές και αθλήτριες
έλαβε μέρος η ομάδα μας, στο 6th MTB st GEORGE KIAFAS στον
διασυλλογικό αγώνα με την συμμετοχή 27 ομάδων από όλη την
Ελλάδα και με τους καλύτερους αναβάτες του mountain bike να
βρίσκονται εδώ.

Μία άψογη συνδιοργάνωση με τον ποδηλατικό σύλλογο
KRONOΣ NIKAIAΣ & PEZA ASTERAS όπου άφησε πίσω τις
καλύτερες εντυπώσεις.

Στο αγωνιστικό κομμάτι, το γυναικείο φύλο με την Αλεξάνδρα
Αδάμ και την Κωνσταντίνα Παγώνη κυριάρχησαν ακόμα μία
φορά χωρίς να αφήνουν περιθώρια διεκδίκησης για την πρώτη
θέση.

Στην Κατηγορία Ανδρών με τον Νίκο Μαραγκό και στην
Κατηγορία Μάστερ Β' με τον Κώστα Καραβούλια η πρώτη θέση
κρίθηκε στις λεπτομέρειες.

Φυσικά την παράσταση έκλεψαν οι μικρές κατηγορίες με το
ακτύπιτο δίδυμο Αδάμ Κωνσταντίνο και Λουκά Σέργιο, όπως και
τον Κιτσαντά Ιάσωνα με Σκαρπίδη Μάριο στα Μίνι Μεγάλα και
τον Λουκά Άγγελό στους Παμπαίδες, να δείχνουν φοβερή
βελτίωση με πολλές υποσχέσεις για το μέλλον, όπως και όλη η
ακαδημία μας.

Ευχαριστούμε όλους του αθλητές, τους γονείς και την
προπονήτρια μας Ειρήνη Μούκα για την όμορφη εικόνα του
συλλόγου μας.

Με αρωγούς σε αυτή μας την προσπάθεια, τον Δήμο Μάνδρας -
Ειδυλλίας, τον δήμαρχο μας κ. Χρήστο Στάθη να είναι δίπλα μας
όπως και ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Παναγιώτη
Παπαϊωάννου, οι κυρίες αντιδημάρχοι κ. Ευαγγελία Κουτσοδήμα
και κ. Σωτηρία Αργυρίου όπου μας τίμησαν με την παρουσία τους.
Για την ασφάλεια της διαδρομής θα θέλαμε ευχαριστίσουμε τον
κ. Χρήστο Δεδεηλία της εταιρίας ARGOS SECURITY για την
φύλαξη του εξοπλισμού, την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου
Ελευσίνας όπου μας παραχώρησε τα μεταλλικά κιγκλιδώματα
του αγώνα.

Φυσικά τους χορηγούς της ομάδας μας, την εταιρία GREIF
HELLAS A.E., Molossos - Workwear & More, το Φαρμακείο
Χατζόπουλος Γεώργιος και το φυσικοθεραπευτή Κιτσαντά Κώστα.

Τέλος θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους συνδιοργανωτές μας,
τον ποδηλατικό σύλλογο KRONOΣ NIKAIAΣ & PEZA ASTERAS και
όλους τους φίλους- εθελοντές που συνέβαλαν για αυτό το όμορφο
αποτέλεσμα.

Η Μάνδρα έδειξε ότι μπορεί να στηρίξει μεγάλες αθλητικές
διοργανώσεις, τον αθλητικό τουρισμό και την ποδηλασία όπου
όλο ένα ανεβαίνει, προβάλλοντας παράλληλα όλες τις φυσικές
ομορφιές του τόπου μας.

Σας ευχαριστούμε όλους δίνοντας ραντεβού του χρόνου.

Βίντεο Loukas Peroulis, https://youtu.be/rq2BsXG_wMY

έτος 21ο, αρ. τεύχους 92, τριμηνη έκδοση
διανέμεται δωρεάν
ISSN: 1109-2653
ISSN (Online): 2241-4037

ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325
AP. ΛΔΕΙΑΣ 506/2001 TAX. ΜΑΝΔΡΑΣ

